

PFU-SAK NR. 163/12

KLAGER: Advokat John Chr. Elden pva. Olav Terje Bogen
ADRESSE: Pb. 6684 St. Olavs plass, 0129 Oslo
TELEFON: 21671000
PUBLIKASJON: Finansavisen
PUBLISERINGSDATO: 29.05.2012
STOFFOMRÅDE: Diverse
GENRE: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Tittelbruk, presentasjonsform
REGISTRERT: 05.06.2012
BEHANDLET I SEKR.: 11.06.2012; tilsvaarsrunden innledet
BEHANDLES I PFU: 25.09.2012
FERDIGBEHANDLET:
BEHANDLINGSTID: 110 dager
KLAGEGRUPPE: Tidligere næringsdrivende (advokatklage)
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
RETTSBEHANDLING:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Finansavisen hadde **tirsdag 29. mai 2012** førstesideoppslag med tittelen «**Savnet: 330 mill.**» og henvisningsteksten:

«**SHOWDOWN: Røkke, Hagen, Thon og Bøhler er på vitnelisten når Bogen-saken begynner i Agder lagmannsrett i dag.**»

Oppslaget var illustrert med et bilde av Olav Terje Bogen der fire mindre portrettbilder av de nevnte vitnene var innfelt.

Artikkelen inne i avisen gikk over to helsider og hadde tittelen «**Finanskjendiser i vitneboksen**». Omtalen var i toppen av første helside merket «**SPONSOR SERVICE-SKANDALEN**» og «**ØKOKRIM JAKTER FORTSATT VERDIER**». Hovedbildet i artikkelen var av Olav Terje Bogen (med advokat Harald Stabell i bakgrunnen) utenfor Oslo Tinghus. Under bildet sto det i to «undertitler»: «**Kreditorene tapte 330 mill.**» og «**Bor fortsatt i Holmenkollen**». I selve bildeteksten het det:

«**NY RUNDE: – Jeg har aldri ført et eneste bilag, skrev Terje Bogen i sin selvbiografi i 2009. I dag møter han Økokrim på nytt i Agder lagmannsrett.**»

For øvrig var artikkelen illustrert med mindre portrettbilder av åtte personer som skal vitne i saken, deriblant Kjell Inge Røkke, Stein Erik Hagen og Erik Bøhler. Saken ble også kort omtalt i seks punkter i en faktaramme merket «**Sponsor Service-skandalen**».

I selve brødteksten het det blant annet:

«Erstatningskravene mot Bogen ble i stor grad avgjort utenfor straffesaken, men Økokrim jakter fortsatt på verdier etter Sponsor Service-kollapsen.

- Spørsmålet om inndragning av urettmessig utbytte vil fortsatt være et tema for saken, sier [førstestatsadvokat i Økokrim, Bård] Thorsen.»

Under mellomtittelen **«- Preget av luftslott»**, fremgikk det:

«Under rettssaken mot tidligere toppsjef Terje Bogen og tidligere økonomidirektør Mark Sjuve i Sponsor Service i 2006, hevdet aktor at de to utsatte kreditorene og investorene for et tap på 330 millioner kroner før konkursen i 2003.

Kontrakter ble inntektsført i Sponsor Service-regnskapene før de var signert, og en rekke av avtalene "viste seg da også å ha preg av luftslott og kom således aldri til realisering," heter det i en dom fra Borgarting lagmannsrett mot en av Ernst & Young-revisorene.

- Bevistilbudet fra Økokrim er i all hovedsak det samme som for tingretten i 2006, sier Thorsen.»

I brødteksten refereres det også til dommen i Oslo tingrett (under mellomtittelen **«Betalte ikke boet»**):

«I Oslo tingrett for seks år siden ble Bogen dømt til å betale 619.000 kroner i inndragning.»

Det het også:

«Fra 1991 til og med 2001 tjente Bogen vel 38 millioner i lønnsrelaterte ytelser, utbytte og på aksjesalg i Sponsor Service, ifølge en gjennomgang Aftenposten gjorde da selskapet veltet i 2003.»

I siste del av brødteksten ble det for øvrig opplyst om sluttinnberetningen til Sponsor Service:

«Sluttinnberetningen (...) viser krav på til sammen 368 millioner, mens det kun ble 38,8 millioner å dele ut til Bogens kreditorer.»

KLAGEN:

Klager er Olav Terje Bogen via advokat, som reagerer spesielt på Finansavisens førstesideoppslag samt «stikktittelen» i toppen av selve artikkelen. Klager skriver: «Finansavisens forside skriker mot leseren og den tilfeldige forbipasserende sammen med et stort bilde av Olav Terje Bogen (...) For den jevne leser må dette oppfattes som at 330 millioner er på avveie og at Bogen er ansvarlig for at disse er på avveie. Videre at Økokrim angivelig jakter på disse verdiene. I artikkelteksten er det ikke dekning for overskriften. Det er ingen antydning om at 330 millioner kroner er på avveie eller er savnet.» Slik klager ser det, har Finansavisen brutt Vær Varsom-plakatens punkt 4.4.

Klager forklarer om bakgrunnen for saken: «Olav Terje Bogen ble i 2006 dels domfelt og dels frifunnet i Oslo tingrett etter anklager om bedragerier på vegne av Sponsorservice AS.

Dommen ble anket, og ankeforhandlingene ble påbegynt i Agder lagmannsrett 29. mai 2012. Det er ikke i tingrettens dom eller i påtalemyndighetenes tiltalebeslutning noen påstand om at Bogen skal ha beriket seg som følge av de angivelige bedrageriene som gikk på å tilføre midler til Sponsorservice AS' daglige drift. Det er heller ingen påstand om at noen av de tilførte midler er borte i den fortstand at det ikke gjøres rede for bruken via regnskapene.»

Når det gjelder de omtalte 330 millionene, opplyser klager at da Sponsorservice begjærte oppbud i 2003, hadde selskapet en kassekreditt/lånekreditt i Nordea Bank på 330 millioner kroner. Klager anfører: «Etter at bobehandlingen ble avsluttet, har Nordea måttet bokføre ca 100 millioner i tap. Det samme har revisjonsselskapet Ernst & Young. Bakgrunnen for at tapet ble delt mellom de to, var at banken og revisor ble ansett å måtte ta delt ansvar for at regnskapene var misvisende og at så store lån/kreditter ble ytt selskapet.»

Videre anfører klager også: «Bogen mottok imidlertid et aksjeutbytte fra selskapet på 619 000 kroner – etter å ha skutt inn 10 millioner i aksjeemisjonen 2002.» Ifølge klager er derfor førstestatsadvokat Bård Thorsen korrekt sitert når han uttaler at «spørsmålet om inndragning av urettmessig utbytte vil fortsatt være tema for retten». Klager skriver: «Dette peker tilbake på utbyttet på kr. 619 000 som partene er enige om.» Videre kommenterer klager imidlertid at uttalelsen er satt «inn i en kontekst der det kommer etter påstanden om at "Økokrim jakter fortsatt på verdier etter Sponsor [S]ervice[-]kollapsen"». Klager bemerker: «Det kan diskuteres om teksten i seg selv er helt heldig her. Uansett er det ingen sammenheng mellom teksten, sakens faktum og overskriften[.]»

TILSVARSRUNDEN:

Finansavisen avviser klagen og mener det er «solid dekning for tittelen». Avisen anfører: «Det vises i artikkelen til bostyrer Jon Skjørshammers sluttinnberetning. I denne går det klart frem at konkursboet til Sponsor Service mottok samlede krav på 368 millioner kroner, hvorav kun 38.8 millioner ble utbetalt til kreditorene. Det manglet følgelig 330 millioner, se vedlagte boinnberetning, vedlegg 1. Finansavisen har ikke skrevet at Bogen stakk av med pengene.»

Finansavisen opplyser også at de 330 millionene var et tema under rettssaken, og avisen siterer hva som blir skrevet om millionene i den påklagede artikkelen. Avisen viser i denne sammenheng også til en artikkel i Aftenposten 3. mai 2006, der følgende ble gjengitt: «Tiltalte Bogen har spilt en helt sentral rolle i virksomheten som førte til at det ble tegnet et uriktig bilde av situasjonen i selskapet. Banker og investorer ble dermed forledet til disposisjoner som har gitt et tap på 330 millioner kroner, hevdet aktor.» Slik Finansavisen ser det, er det dermed «solid dekning for forsideoverskriften "Savnet: 330 mill." med bilde av tidligere konsernsjef Bogen».

Finansavisen kommenterer også den ene «hjelpetittelen»: «At Økokrim fortsatt jakter på verdier viser til sitatet fra førstestatsadvokat Bård Thorsen i Økokrim, som i artikkelen fastslår at "[s]pørsmålet om inndragning av urettmessig utbytte vil fortsatt være tema for saken".»

Finansavisen konkluderer: «Følgelig har Finansavisen god dekning i stoffet både for at 330 millioner er savnet og at Økokrim fortsatt jakter verdier. Terje Bogen er også et naturlig og riktig bildevalg.»

Klageren avviser at boinnberetningen underbygger Finansavisens syn: «At en boinnberetning bemerker at et selskap har foretatt så store nedskrivninger av sine immaterielle verdier at det har fått en negativ balanse, innebærer ikke at en eneste krone er på avveie. Hver eneste krone i Sponsorservice AS sine regnskaper er redegjort for og dokumenter forbruk for ved enkeltbilag. Det "manglet" følgelig ikke en eneste krone, og ikke en eneste krone var på avveie.»

Klager opplyser også at Bogen er tiltalt for regnskapsfeil som samlet utgjør ca 77 millioner, og at aktor anfører at disse feilene har medført at banker og investorer har lånt ut/investert ca 260 millioner kroner. Klager påpeker: «Ingen av disse pengene er imidlertid savnet eller gjenstand for noen leteaksjoner. At noen har lidt et tap medfører ikke at pengene er savnet. Økokrim jakter heller ikke på verdier.»

Finansavisen avviser at redaksjonen har knyttet nedskrivninger av immaterielle verdier til de manglende 330 millionene, slik klager anfører i tilsvaret. Avisen skriver: «Det eneste vi har gjort er å gjengi et par tall fra boinnberetningen etter konkursen i Sponsor Service. (...) De 330 millionene handler følgelig om differansen mellom innmeldte krav i boet og de reelle verdiene som skal gå til å dekke disse kravene. Finansavisen har følgelig kun omtalt reelle penger og ikke regnskapsmessige nedskrivninger av immaterielle verdier.»

Avisen bemerker også: «Finansavisen har verken skrevet eller ment at det har manglet bilag eller annen dokumentasjon i regnskapene til Sponsor Service, selv om forretningsdriften påførte investorer, banker og kreditorer store tap. Det er pengene som mangler. Kreditorene manglet pengene da, og de mangler dem fortsatt. Følgelig er det åpenbart at vi har god dekning for å skrive at de 330 millionene er savnet.» Finansavisen fastholder også at den har god dekning for å skrive at Økokrim jakter verdier, og viser til hva førstestatsadvokaten uttaler i artikkelen.

Klager kom etter avsluttet tilsvarsrunde med ytterligere kommentarer, der det anføres at Finansavisen ser ut til å gjøre seg «dummere enn man er». Klager legger også til grunn at «PFU innehar den elementære økonomiske forståelse som brevet [Finansavisens siste tilsvare, sekr. anm.] gir uttrykk for å mangle, og deretter sammenholder dette med presentasjonsform og innhold.»

Klager skriver videre: «Det savnes ikke utbetalinger på én krone. Selskapet har mottatt banklån, kapitalinnskudd m.v., som er anvendt til oppkjøp av andre selskaper og investeringer. Hver krone er redegjort for. Da selskapet begjærte oppbud, innebar dette samtidig at verdien av selskapets aktiva ble kraftig nedskrevet og dels solgt av konkursboet til slaktepris. Derigjennom oppsto negativ balanse og underskudd. Ikke fordi én krone "savnes" eller "mangler".»

Når det gjelder påstanden om at Økokrim jakter verdier, påpeker klager: «Økokrim ønsker å stadfeste den inndragning som Oslo tingrett besluttet av utbetalt aksjeutbytte. Pengene er identifisert krone for krone og partene er enige om beløpet. Det pågår ingen etterforskning etter noen skjulte eller ukjente verdier. Også her kan oppslagets utforming med hell sammenholdes med Finansavisens siste brev.»

Finansavisen fastholder at man ut fra bostyrer rapporten kan slutte at kreditorene savner 330 millioner, og at dette er et faktum, som avisen har satt på trykk. Slik Finansavisen vurderer foreliggende klage, misliker klager imidlertid dette faktum, «og forsøker å tildekke dette ved å hevde at dette de kaller "negativ balanse og underskudd" oppsto ved at eiendelene i konkursboet ble solgt til såkalt slaktepris».

Avisen anfører: «Når det etter realisasjon av konkursboets eiendeler ikke er tilstrekkelig penger til å dekke kreditorenes krav, vil ikke kreditorene få tilbake alle sine penger. Det er disse pengene som var savnet, og det er de fortsatt. Når man er så frekk at man tross minimal egen økonomiforståelse, forsøker å belære andre, bør man i det minste være i stand til å lese en avisartikkel, og å lese våre tilsvare i forbindelse med denne PFU-saken. Vi har aldri påstått at det mangler noe som helst dokumentasjon for pengebruk i Sponsor Service (...) Likevel fortsetter Bogen/Elden å sutre over at hver krone som er brukt i Sponsor Service er redegjort for. Vi har heller aldri påstått noe annet, men sutringen bedrives antageligvis for å villedde PFU ytterligere.»